

participation

training

партнерство

przyjaźń

democracy

społeczeństwo

porządek

wójt edukacja

studenckie

качество

szkolenia network

поддержка

empatia

information

standards

quality

activity

respect

development

уважение

partycypacja

friendship

responsibility

democracy

технологии

tele

partnership

umiejętności

навыки



RAPORT

2013

Fundacja Edukacja dla Demokracji

ul. Nowolipie 9/11

00-150 Warszawa

www.edudemo.org.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Organizacja Fundacji.....	4
3. Działania realizowane przez Fundację.....	5
3.1. Wspieranie środowisk oświatowych (nauczycieli, edukatorów, młodzieży oraz lokalnych władz oświatowych) w tworzeniu otwartego środowiska szkolnego, oraz podejmowaniu działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji obywatelskiej.....	5
3.1.1. Otwarta Szkoła	5
3.1.2. Budowanie potencjału i promocja samorządności uczniowskiej w Polsce	6
3.1.3. Pr@wa dziecka - przez Internet do szkół	7
3.2. Wspieranie prowadzenia przez polskie szkoły międzynarodowych wymian młodzieży	8
3.2.1. Swatka – warsztaty dla nauczycieli, którzy chcą rozpocząć międzynarodową współpracę szkół i wymianę młodzieży	8
3.3. Podnoszenie kompetencji sektora inicjatyw obywatelskich poprzez szkolenie lokalnych działaczy pozarządowych	9
3.3.1. Warsztat „Projekt na Wschód”	9
3.3.2. Kurs zaawansowanych umiejętności trenerskich.....	10
3.3.3. Civicportal.....	10
3.3.4. Mniejszości aktywne lokalnie.....	11
3.4. Propagowanie wysokich standardów profesjonalnych działania trzeciego sektora w Polsce i za granicą.....	12
3.4.1. Udział w pracach Grupy Zagranica	12
3.5. Rozwój świadomości i umiejętności społeczności lokalnych	13
3.5.1. Z duchem czasu	13
3.5.2. Siła kobiet w Klubach Kobiet	15
3.5.3. Drogi baroku.....	16
3.6. Wspieranie rozwoju i procesów demokratyzacyjnych w krajach Europy Wschodniej, Azji Środkowej i Kaukazu Południowego.....	17
3.6.1. Dotacje Programu „Przemiany w Regionie” – RITA.....	17
3.6.2. Samorządność i obywatelskość – doświadczenie współpracy polskich i rosyjskich młodych liderów	18
3.6.3. Współpracujemy! Polsko-królewiecka współpraca transgraniczna	19
3.6.4. Program stypendialny im. Lane’a Kirklanda	21
3.6.5. Polska i Białoruś na Via Regia	23
3.7. Budowanie w społeczeństwie polskim postaw współodpowiedzialności za globalny rozwój	24
3.7.1. Edukacja globalna – 2013. Regranting dla organizacji pozarządowych	24
3.7.2. RITA – konkurs niegrantowy „Kierunek: Wschód”	25
3.7.3. E-globalna – elektroniczne repozytorium materiałów edukacyjnych	26
4. Lista programów i projektów	27
5. Współpraca.....	28

1. Wprowadzenie



Fundacja Edukacja dla Demokracji (FED) jest organizacją pozarządową, non-profit, niezwiązaną z partiami politycznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, działającą nieprzerwanie od 1989 roku. Celem statutowym Fundacji jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działalności edukacyjnej, służącej krzewieniu idei demokracji oraz przygotowującej do pracy na rzecz demokracji i do działalności w instytucjach demokratycznych.

Fundacja współpracuje z ludźmi różnych narodowości, wyznań czy przekonań politycznych. W Polsce działania koncentrują się na wspieraniu organizacji pozarządowych i aktywistów w rozwoju kompetencji, nawiązywaniu i rozwijaniu współpracy międzynarodowej. Za granicą działania prowadzimy przede wszystkim w następujących krajach: Białoruś, Ukraina, Mołdowa, Rosja, Azerbejdżan, Tadżykistan i Gruzja, wspierając środowiska edukacyjne i pozarządowe.

Strategiczne kierunki działania FED to:

Uspołecznienie i demokratyzacja szkoły: budowanie aktywnego i otwartego środowiska szkolnego, współpracującego z rodzicami, społecznością lokalną i aktywizującego uczniów; podnoszenie jakości kształcenia. Działania to m.in.: warsztaty dla nauczycieli w Polsce i na Wschodzie; wspieranie międzynarodowej współpracy szkół; wsparcie uzupełniających szkół polonijnych w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej.

Aktywność i odpowiedzialność obywatelska: podnoszenie kompetencji sektora inicjatyw obywatelskich oraz propagowanie wysokich standardów profesjonalnych działania III sektora. Działania to m.in.: szkolenia, warsztaty, w tym szkolenia trenerskie na poziomie podstawowym i zaawansowanym, publikacje dla pracowników i wolontariuszy NGO; rozwój sieci trenerów z Polski i z krajów WNP; aktywny udział w pracach Grupy Zagranica.

Solidarność globalna: wspieranie rozwoju i procesów demokratyzacyjnych w krajach rozwijających się, w szczególności w Europie Wschodniej, Azji Środkowej oraz na Kaukazie; budowanie w polskim społeczeństwie postaw odpowiedzialności za globalny rozwój. Działania to m.in.: Program „Przemiany w Regionie” – RITA – działania grantodawcze i podnoszące kompetencje polskich NGO pracujących na Wschodzie; aktywizacja społeczności lokalnych przede wszystkim na Kaukazie i w Azji Śr. i podnoszenie ich umiejętności do działania na rzecz swojego rozwoju; edukacja globalna.

Naszymi celami horyzontalnymi są: realne partnerstwo i sieciowanie oraz dobre zarządzanie, w tym nacisk na trwałość rezultatów, dywersyfikacja środków, wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych.

Funkcjonowanie Fundacji możliwe jest dzięki bliskiej współpracy z dziesiątkami działaczy lokalnych, trenerów, pedagogów, wolontariuszy, a także dzięki współdziałaniu z kilkudziesięcioma organizacjami i instytucjami zarówno z Polski jak i z zagranicy.

Fundacja Edukacja dla Demokracji jest organizacją pożytku publicznego.



2. Organizacja Fundacji

Średnioroczne zatrudnienie pracowników w biurze Fundacji wynosiło 14 osób (14 etatów). Biuro Fundacji znajduje się w Warszawie przy ul. Nowolipie 9/11. Lokal ma łącznie ponad 206 m² powierzchni. Od sierpnia 2013 r. Fundacja wynajmuje drugi lokal biurowy przy ul. Hożej 59 na potrzeby Programu im. Lane'a Kirklanda.

W roku 2013 Rada Nadzorcza spotkała się dwukrotnie: 18 maja – podstawowym przedmiotem obrad było zatwierdzenie sprawozdania rocznego FED za rok 2012, oraz 6 listopada – tematem obrad były zmiany w Statucie Fundacji (wprowadzające odpłatną działalność pożytku publicznego) oraz kwestie programowe.

Rok 2013 był kolejnym okresem nieprzerwanej działalności Centrum Szkoleniowego FED – niepublicznej placówki doskonalenia nauczycieli, pozwalającej podnosić ich kompetencje na terenie całego kraju.

Fundacja Edukacja dla Demokracji według stanu na 31 grudnia 2013 r. (założyciele, organy władz statutowych, pracownicy):

Fundatorzy:

Sandra Feldman
Andrzej Janowski
Wiktor Kulerski
Jan Piotr Lasota
Herb Magidson
Janusz Onyszkiewicz
Diane Ravitch
Albert Shanker
Edward Wieczorek
Jacek Woźniakowski

Rada Nadzorcza:

Andrzej Janowski, Przewodniczący Rady
Maciej Kozyra
Tomasz Maracewicz
Małgorzata Naimska
Janusz Onyszkiewicz
Jerzy Wiśniewski

Zarząd Fundacji:

Justyna Janiszewska, Prezes Zarządu
Jacek Podolski, Sekretarz Zarządu
Martyna Michalik, Członek Zarządu

Stały zespół Fundacji:

Katarzyna Boryń
Anna Jakowska
Anna Kertyczak
Natalia Kertyczak
Katarzyna Krzemińska
Aleksandra Kujawska
Martyna Kwiatkowska
Tadeusz Rudzki
Urszula Sobiecka
Ewa Sobiesak
Joanna Stanisławska
Anna Więcek

Wiele działań Fundacji było możliwych dzięki zaangażowaniu stałych współpracowników, w tym w szczególności: Ewy Brachy, Grzegorza Zajączkowskiego, Jarosława Schabieńskiego, Andrzeja Matusiewicza oraz bieżącej współpracy z zespołem Programu *Study Tours to Poland*, z którym dzielimy biuro.

3. Działania realizowane przez Fundację

3.1. Wspieranie środowisk oświatowych (nauczycieli, edukatorów, młodzieży oraz lokalnych władz oświatowych) w tworzeniu otwartego środowiska szkolnego, oraz podejmowaniu działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji obywatelskiej

3.1.1. Otwarta Szkoła



Celem projektu było promowanie modelu szkoły, która w swoich działaniach wychowawczych i edukacyjnych dąży do kształtowania w uczniach otwartej i prospołecznej postawy oraz wspiera ich aktywność obywatelską oraz umiejętność pracy zespołowej.

W założenia takiego modelu jest wpisana współpraca szkoły z różnymi partnerami, takimi jak organizacje pozarządowe, organizacje uczniowskie, organizacje nauczycielskie, środowisko lokalne.

Projekt był realizowany od połowy maja do końca listopada 2013 roku i był adresowany bezpośrednio do środowisk szkolnych i przedszkolnych (administracji szkolnej, nauczycieli, pedagogów, wychowawców), organizacji pozarządowych oraz organów prowadzących szkoły. Pośrednio jego beneficjentami byli uczniowie, ich rodzice i środowiska lokalne, które zyskują poprzez projekty realizowane przez szkoły we współpracy z organizacjami pozarządowymi.



Gala V edycji konkursu „Otwarta Szkoła”, 14.11.2013 MEN, fot. Tadeusz Rudzki

W ramach projektu został przeprowadzony konkurs na najlepsze inicjatywy szkół, które we współpracy z organizacjami pozarządowymi zrealizowały projekty w jednym w czterech obszarów: edukacja obywatelska, edukacja globalna i międzykulturowa, edukacja ekonomiczna i bezpieczeństwo. Ponadto realizowane były działania służące popularyzacji idei współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi takie jak: przeprowadzenie dwóch kursów e-learningowych dla nauczycieli nt. metody projektu w działalności samorządów uczniowskich i planowania działań, strona, która powstała w ramach zeszłorocznej edycji projektu została uzupełniona o nowe materiały nt. współpracy organizacji uczniowskich z organizacjami pozarządowymi, oraz

o opisy nowych dobrych praktyk współpracy wyłonionych w tej edycji projektu. Materiały edukacyjne, które powstały w ramach projektu zostały włączone do e-podręcznika dla nauczycieli opiekunów samorządów uczniowskich e-uczniowski.edu.pl. Projekt zwieńczyła gala V edycji konkursu, która odbywała się 14 listopada w gmachu Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Projekt był finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej.

<http://www.otwartaszkola.org.pl>



3.1.2. Budowanie potencjału i promocja samorządności uczniowskiej w Polsce



Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywności i podniesienie jakości pracy samorządów uczniowskich (SU) poprzez stworzenie i udostępnienie innowacyjnych narzędzi wspierających nauczycieli w pracy z SU, wdrożenie w 36 szkołach w 4 województwach (podlaskim, mazowieckim, lubelskim i świętokrzyskim) modelowych rozwiązań i stworzenie długofalowych planów pracy SU, promocję SU jako sposobu na uczenie młodzieży postaw obywatelskich, w tym przygotowania uczniów do budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz zbudowanie kompetencji 250 nauczycieli z całej Polski w zakresie pracy z SU.

Projekt jest adresowany do administracji szkolnej, nauczycieli i uczniów trzech poziomów szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych).

Projekt rozpoczął się we wrześniu 2012 r. i będzie trwał do września 2014 roku. W 2013 roku przeprowadziliśmy 3 tematyczne szkolenia stacjonarne dla nauczycieli- opiekunów SU („Metoda projektu metodą działania SU”, „Planowanie pracy SU” oraz „Budowanie otwartego środowiska szkolnego”), 6 kursów e-learningowych (dwie edycje) na tematy: „Kwestie proceduralno-prawne dotyczące samorządu uczniowskiego”, „Metoda projektu metodą działania samorządu uczniowskiego” oraz „Mam plan - planowanie pracy samorządu uczniowskiego”. W październiku rozpoczęliśmy realizację tzw. cykli szkoleń podstawowych dla delegacji szkolnych (nauczyciel i 2 przedstawiciele władz SU) z poziomu szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Cykl szkoleń podstawowych zakłada pracę z samorządami uczniowskimi i ich opiekunami metodą blended – biorą oni udział w szkoleniu stacjonarnym, po którym następuje szkolenie



Warsztat stacjonarny dla nauczycieli- opiekunów SU „ Mam plan, czyli długofalowe planowanie pracy samorządu uczniowskiego”, 17-19 maja 2013, fot. Anna Brożyna

e-learningowe dla opiekunów SU, a całość kończy drugi warsztat stacjonarny. Taka forma pracy pozwala na wspieranie władz samorządu uczniowskiego w trakcie całej ich kadencji oraz na długotrwałą pracę z opiekunem samorządu uczniowskiego, który w trakcie trwania cyklu zdobywa podstawową i kompleksową wiedzę nt. kwestii związanych z działaniem SU. Ponadto w ramach projektu odbyła się konferencja dla administracji szkolnej „Włącz SU! Samorząd uczniowski w pracy wychowawczej szkoły”, została stworzona szkoła internetowa projektu, oraz e-podręcznik e-uczniofskich, w którym stopniowo umieszczane są moduły dotyczące różnych aspektów działania samorządów uczniowskich.

<http://uczniowski.edu.pl>



Projekt "Budowanie potencjału i promocja samorządności uczniowskiej w Polsce" jest realizowany przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

3.1.3. Pr@wa dziecka - przez Internet do szkół

Projekt był skierowany do białoruskich nauczycieli, a za ich pośrednictwem także do uczniów białoruskich szkół. Celem projektu było upowszechnienie edukacji o prawach człowieka poprzez kontekst praw dziecka, a także stworzenie i udostępnienie nauczycielom nowoczesnych narzędzi edukacyjnych oraz upowszechnienie ICT jako skutecznego narzędzia edukacji obywatelskiej. Projekt realizowany był przez Fundację Edukacja dla Demokracji w partnerstwie z białoruską organizacją edukacyjną oraz grupą sześciu nauczycieli-trenerów z Białorusi.

W ramach projektu przeprowadzono trzy warsztaty podnoszące kompetencje białoruskich nauczycieli w zakresie tworzenia i prowadzenia kursów e-learningowych oraz wykorzystania ich jako narzędzia do edukacji o prawach dziecka. Grupa przygotowała dwa kursy, a następnie do końca 2013 r. przeprowadziła dwie edycje tych kursów oraz rozpoczęła realizację trzeciej edycji w ramach kontynuacji projektu finansowanej z innego źródła. W kursach uczestniczyli nauczyciele ze szkół z obszaru całej Białorusi. Na zakończenie otrzymali oni przeznaczone dla uczniów materiały-gadżety nawiązujące do tematyki projektu.

Kursy ukończyło 91 uczestników z Białorusi oraz 19 osób z innych krajów Europy Wschodniej. Białoruscy uczestnicy kursów reprezentowali łącznie 19 szkół i dotarli z tematyką prawoczuowieczą do ok. 2200 uczniów. Grupa sześciorga nauczycieli-trenerów zdobyła zaawansowane umiejętności metodologiczne i techniczne, które umożliwiają im samodzielne tworzenie i przeprowadzanie kursów e-learningowych w platformie Moodle. Współpraca z grupą trenerską jest kontynuowana.

3.2. Wspieranie prowadzenia przez polskie szkoły międzynarodowych wymian młodzieży

3.2.1. Swatka – warsztaty dla nauczycieli, którzy chcą rozpocząć międzynarodową współpracę szkół i wymianę młodzieży

W roku 2013 zostały zorganizowane dwa szkolenia dla nauczycieli na temat współpracy międzynarodowej, które nazywamy „swatkami”. Celem tego szkolenia jest wsparcie wymiany młodzieży i współpracy pomiędzy szkołami z Polski i krajów objętych Programem RITA poprzez umożliwienie znalezienia partnerskiej szkoły z innego kraju. Swatki organizujemy od kilku lat, warsztat cieszy się dużą popularnością wśród nauczycieli – w roku 2013 w dwóch czterodniowych warsztatach dla nauczycieli z Polski, Ukrainy i Rosji (odwód kaliningradzki) uczestniczyło w sumie 49 osób.

Warsztaty dla 14 nauczycieli z Polski i 14 nauczycieli z Ukrainy odbyły się w dn. 23-26 maja 2013 r., w Briuchowyczach koło Lwowa we współpracy z Laboratorium Edukacji Obywatelskiej „Poszuk”.

Warsztaty dla 11 nauczycieli z Polski i 10 nauczycieli ze szkół obwodu kaliningradzkiego miały miejsce w dn. 19-22 września 2013 r. w miejscowości Sople koło Ostródy i zostały zrealizowane we współpracy z Organizacją Społeczną „Młodzież za Wolność Słowa” z Kaliningradu.



Swatka polsko- ukraińska. Przygotowywanie stoiska szkoły i miejscowości do prezentacji (na zdjęciu Walentyna Zalewska nauczycielka Gimnazjum nr 2 im. Królowej Jadwigi w Swarzędzu). Fot. Aleksandra Kujawska.

Program szkolenia poruszał następujące zagadnienia: różnice w systemie edukacji Polski i Ukrainy/Rosji, wymogi formalno-prawne przy wyjeździe uczniów za granicę, warunki pracy w polskiej i rosyjskiej/ukraińskiej szkole, źródła finansowania wymiany szkolnej, kierunki współpracy między szkołami, przygotowanie wspólnego projektu. Warsztaty były prowadzone jednocześnie w dwóch językach (po polsku i po ukraińsku/ rosyjsku) przy użyciu aktywnych metod nauczania.

Po zakończeniu warsztatu dla nauczycieli z Polski i Rosji, dla uczestników z obwodu kaliningradzkiego zorganizowaliśmy trzydniową wizytę studyjną w polskich organizacjach pozarządowych i gimnazjach, które realizują projekty dot. współpracy międzynarodowej.

Istotnym elementem była wizyta w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sępopolu, z którego jedna z nauczycielek była uczestniczką poprzedniej swatki polsko-rosyjskiej (przeprowadzonej w 2012 roku). Po szkoleniu p. Irena Bujalska zaangażowała przedstawicieli lokalnych władz, nauczycieli i uczniów ze swojej szkoły w projekt wymiany, którego kulminacja (wymiana młodzieży) nastąpiła właśnie podczas realizacji ww. szkolenia. Dla naszych uczestników obserwacja współpracy polsko-rosyjskiej w Sępopolu była najlepszym dowodem na to, że „swatka” rzeczywiście łączy szkoły.

Warsztaty zostały zrealizowane w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Wizytę studyjną sfinansowano ze środków Programu Study Tours to Poland Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, którym zarządza Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego.



<http://rita.edudemo.org.pl>

3.3. Podnoszenie kompetencji sektora inicjatyw obywatelskich poprzez szkolenie lokalnych działaczy pozarządowych

3.3.1. Warsztat „Projekt na Wschód”

W dniach 20-22 września w Poznaniu odbyło się szkolenie projektowe dla przedstawicieli polskich organizacji pozarządowych zaczynających pracę ze wschodnimi partnerami. Program szkolenia został opracowany w oparciu o doświadczenia FED oraz obserwacje dot. podstawowych deficytów i potrzeb rozwojowych tego typu organizacji. Braliśmy również pod uwagę oczekiwania zgłoszone przez uczestników w ankietach. Do udziału zapraszaliśmy pary uczestników z danej organizacji – zakładając, że projekt nie powinien być ideą tylko jednej osoby, a praca w zespole poszerza perspektywę. Zależy nam też na tym, by praca na Wschodzie była traktowana jako ważny element działania organizacji. Otrzymaliśmy 37 zgłoszeń od organizacji, z czego do udziału w szkoleniu zaprosiliśmy 8 zgłaszających się, a więc 16 osób.

Program szkolenia dotyczył: dobrego partnerstwa, kwestii międzykulturowych, w szczególności specyfiki pracy na Wschodzie, analizy problemów, konstruowania celów, rezultatów i działań w projekcie, narzędzi ewaluacji i źródeł finansowania projektów współpracy ze Wschodem. Było to pierwsze szkolenie realizowane w tej formule, w ocenie zarówno uczestników jak i trenerów, przyniosła ona dobre, spodziewane rezultaty, w tym rezultaty długoterminowe w postaci sukcesów uczestników w ubieganiu się o środki na działania transgraniczne.

Warsztaty zostały zrealizowane w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

<http://rita.edudemo.org.pl>



3.3.2. Kurs zaawansowanych umiejętności trenerskich

Celem kursu było podniesienie kompetencji trenerskich osób, które miały już podstawowe umiejętności w tym zakresie oraz wykorzystywały i zamierzały je wykorzystywać w działaniach trzeciego sektora. Do udziału w kursie zostało zakwalifikowanych 13 osób, które w przeciągu dwóch ostatnich lat ukończyły podstawowy kurs umiejętności trenerskich organizowany przez FED. Były to osoby, które deklarowały zainteresowanie pracą na Wschodzie lub już realnie realizowały projekty współpracy ze Wschodem, w tym pracują jako trenerzy czy moderatorzy spotkań.

Kurs obejmował dwa zjazdy w dniach 4-6 stycznia i 1-3 lutego 2013 roku zrealizowane w ośrodku szkoleniowym pod Warszawą. Podczas szkolenia uczestnicy uczyli się samodzielnie konstruować programy warsztatów, zgłębiali temat ewaluacji trenerskiej oraz dzielili się swoim dotychczasowym doświadczeniem trenerskim.

W okresie pomiędzy zjazdami, uczestnicy w małych grupach opracowywali programy szkoleń, a trenerzy szczegółowo je komentowali i proponowali kierunki zmian. W efekcie powstały zaawansowane wersje pięciu programów szkoleniowych dot. różnorodnej tematyki: edukacja międzykulturowa, przygotowanie projektu międzynarodowego, ewaluacja trenerska na Wschodzie, podnoszenie poczucia własnej wartości wśród młodzieży i CSR z wolontariatem pracowniczym.

Ze względu na zgłoszone przez uczestników kursu potrzeby, część zajęć została również poświęcona dalszemu pogłębianiu umiejętności z zakresu metod i technik trenerskich, ich doboru do tematyki szkolenia, specyfiki grupy oraz faz rozwoju grupy.



Warsztaty zostały zrealizowane w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności..

<http://rita.edudemo.org.pl>

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI



POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

3.3.3. Civicportal



civicportal.org

W ramach Portalu Współpracy Międzynarodowej Civicportal.org rozwijaliśmy głównie działania w platformie e-learningowej. Zostało przeprowadzonych 10 kursów e-learningowych skierowanych do odbiorców w Polsce i na Wschodzie, które łącznie ukończyło ponad 210 osób.

Tematyka kursów:

- *Bezpieczeństwo pracy w sieci* – uczestnicy: pracownicy NGO, nauczyciele, studenci; wersja polska, wersja gruzińska, wersja ukraińska
- *Podstawy rozwiązywania konfliktów* – uczestnicy: pracownicy NGO, nauczyciele; wersja rosyjska

- *Szkola liderów społeczności lokalnych* – uczestnicy: pracownicy NGO, samorządowcy; wersja rumuńska
- *E-learning na rzecz wolnych i uczynnych wyborów* – wersja rumuńska
- *Wielkie prawa małych dzieci – aktywne metody w edukacji prawnej*, uczestnicy: nauczyciele; dwie tury – wersja rosyjska
- *O czym milczą nasze dzieci? Przemoc i prawa dziecka*, uczestnicy: nauczyciele dwie tury – wersja rosyjska

Ponadto, szkolenia e-learningowe realizowane w ramach projektów „Budowanie potencjału i promocja samorządności uczniowskiej w Polsce” oraz „Mniejszości aktywne lokalnie”, jak również niemoderowane kursy udostępnione w ramach projektu „Edukacja Globalna 2013. Regranting dla organizacji pozarządowych” także działały przy wykorzystaniu platformy Civicportal.org.



Portal był finansowany w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności..

<https://www.civicportal.org>

3.3.4. Mniejszości aktywne lokalnie



*Szkolenie „Komunikuj! Promuj! Działaj!”,
Konstancin-Jeziorna VI 2013 r. Fot. Anna
Kertyczak*

Celem projektu było wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce poprzez zwiększenie aktywności obywatelskiej przedstawicieli mniejszości narodowych w życiu publicznym, szczególnie na poziomie lokalnym. W projekcie uczestniczyli przedstawiciele organizacji/grup mniejszości narodowych: białoruskiej, litewskiej, niemieckiej i ukraińskiej.

Przeprowadzone działania obejmowały:

- Stworzenie strony internetowej www.mniejszosci.edudemo.org.pl, na której znajdują się m.in. opisy i pliki do pobrania z zakresu ustawodawstwa dot. mniejszości, opisy dobrych praktyk oraz praktyczne informacje dla przedstawicieli mniejszości narodowych.
- Szkolenie e-learningowe pt. „Prawa i role mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce” z zakresu bazy prawnej dot. mniejszości narodowych i etnicznych.
- Szkolenie pt. „Komunikacja z otoczeniem: komunikuj, promuj, działaj” zrealizowane w formule mieszanej, łączącej metodykę e-learningu i szkolenia stacjonarnego.
- Szkolenie pt. „NGO, samorząd, biznes – jak grać do jednej bramki?” również zrealizowane w formule mieszanej: łączącej metodykę e-learningu i szkolenia stacjonarnego.

Projekt, który zgodnie z założeniami miał trwać do września 2014 r., ze względu na małą aktywność grupy docelowej i jej trudności w uczestnictwie w przedsięwzięciu w zaplanowanych formach, został zamknięty z końcem 2013 r.



PROJEKT REALIZOWANY PRZY WSPARCIU SZWAJCARI
W RAMACH SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY
Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

www.mniejszosci.edudemo.org.pl

3.4. Propagowanie wysokich standardów profesjonalnych działania trzeciego sektora w Polsce i za granicą

3.4.1. Udział w pracach Grupy Zagranica



Działająca od końca lat 90-tych Grupa Zagranica jest stowarzyszeniem polskich organizacji pozarządowych działających poza granicami kraju. Fundacja Edukacja dla Demokracji należy do aktywnych członków.

W roku 2013 zespół Fundacji brał udział w pracach grupy roboczej ds. edukacji globalnej oraz zespołu roboczego ds. nowego kodeksu etycznego Grupy Zagranica. Przedstawicielka FED była członkinią Zarządu Grupy.

<http://www.zagranica.org.pl>

3.5. Rozwój świadomości i umiejętności społeczności lokalnych

3.5.1. Z duchem czasu



Projekt „Z duchem czasu” został zrealizowany w terminie: 01.03-30.11.2013 roku w ścisłej współpracy z Association of Scientific and Technical Intelligentsia of Tajikistan - ASTI.

Celem projektu była aktywizacja obywatelska i zbudowanie potencjału kobiet z obwodu chatłońskiego do angażowania się na rzecz swoich społeczności lokalnych. W ramach projektu powstało 10 Klubów Kobiet we wsiach wilajetu chatłońskiego na południu Tadżykistanu. W działaniach klubów uczestniczy ponad 100 kobiet. Adresatki projektu to najczęściej gospodynie domowe w wieku od 18 do 60 lat, w większości nieposiadające pracy poza domem. Wszystkie kobiety wzięły udział w warsztatach „Po co nam kluby kobiet? Pracujemy w grupie”, warsztatach z podstaw przedsiębiorczości w warunkach lokalnych oraz planowania pracy Klubu Kobiet.

Ponadto 20 kobiet (po dwie z każdego klubu) wzięło udział w warsztatach liderkich, warsztatach dot. organizacji pracy klubu kobiet i rozwiązywania konfliktów. Kluczowym działaniem było zaplanowanie przez każdy z klubów programu działalności. Każdy klub zrealizował jedną inicjatywę. Poniżej przedstawiamy zestawienie na jakie rodzaje działalności zdecydowały się poszczególne kluby. Fundacja w ramach projektu umożliwiła zakup sprzętu i bydlą niezbędnego do prowadzenia działalności klubów.



Muhtarama Saidrahmonova, Szefowa Klubu Kobiet Kwietnik Muhtaramy z miejscowości Fidokor, fot. Mariusz Michalik

Wies	Nazwa Klubu	Cel projektu
Fidokor	Gulchini Muhtarama	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Proletar	Sitoraho	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Mopr	Shukrona	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Tojikobod	Sayera	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Sarinov	Rushnoi	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Saripuli 1	Hursad	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Hushvaht	Orzu	Otworzenie zakładu krawieckiego

Komsomol	Istiklol	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Ordjenikidze	Dugonaho	Program hodowli zwierząt (zakup krowy)
Yangiturmush	Umed	Rozwój gospodarstwa szklarniowego

W ramach projektu odbyła się wymiana doświadczeń pomiędzy kobietami z Klubów z południa i północy Tadżykistanu.



Klub Kobiet Kwietnik Muhtaramy z miejscowości Fidokor z zakupioną w ramach projektu krową, fot. Mariusz Michalik

W trakcie trwania projektu odbywała się bieżąca promocja działań na stronie civic.edudemo.org.pl oraz fanpage'u „Na tadżyckiej wsi” w portalu społecznościowym Facebook. W ramach akcji crowdfundingowej – finansowania społecznościowego, 127 darczyńców wsparło nasz projekt za pośrednictwem portalu Polak Potrafi.

Więcej informacji o crowdfundingu znajduje się pod adresem:

<http://civic.edudemo.org.pl/novosci/tadzykistan/204-dwie-krowy-dwie-maszyny>



Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej
Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP
Program „Wsparcie Demokracji”



3.5.2. Siła kobiet w Klubach Kobiet

Projekt był realizowany w okresie 1.03-31.12.2013 w partnerstwie z organizacją New Generation z Chodźentu.

Celem projektu było przygotowanie siedmiu Klubów Kobiet do systematycznych, wspólnych działań w obszarze przedsiębiorczości oraz rozwój możliwości zarobkowania dla kobiet z obszarów wiejskich z wilajetu sogdyjskiego w Tadżykistanie.

Członkinie 7 Klubów Kobiet wzięły udział w warsztatach z planowania oraz przedsiębiorczości społecznej przeprowadzonych przez tadżyckich trenerów, którzy przez pół roku, do końca grudnia 2013 roku pełnili również rolę konsultantów wspierających działania Klubów. Trenerzy ci wraz z innymi pracownikami lokalnych organizacji pozarządowych (łącznie 16 osób) wzięli na początku projektu udział w szkoleniu trenerskim przeprowadzonym przez trenerów-praktyków z Polski. W ramach dotacji zostały zakupione maszyny oraz bydło za sumę średnio 1800 USD na Klub, które w bardzo dużym stopniu wpłynęły na rozwój przedsięwzięć biznesowych pań.



Uczestniczki kursu cukiernictwa, Centrum Podwyższania Kwalifikacji, Gulszan, fot. Martyna Kwiatkowska.

Cztery wybrane uczestniczki projektu, wraz z przedstawicielką organizacji partnerskiej, wzięły udział w wizycie studyjnej w Polsce, w czasie której odwiedziły inicjatywy lokalne, grupy producenckie, firmy sprzedające produkty lokalne i etniczne w Warszawie oraz wybranych miejscowościach na Mazowszu.

W ramach projektu przeprowadzono również kursy zawodowe: kroju i szycia, cukiernictwa, haftu komputerowego dla ogółem 119 kobiet w dwóch Centrach Podwyższania Kwalifikacji: w mieście Gafurow oraz we wsi Gulszan.



Maszyna do obróbki bawełny zakupiona dla Klubu Kobiet Orzu z miejscowości Appon, fot. Martyna Kwiatkowska

W trakcie trwania projektu odbywała się bieżąca promocja działań na stronie civic.edudemo.org.pl oraz fanpage'u „Na tadżyckiej wsi” w portalu społecznościowym Facebook. W ramach akcji crowdfundingowej – finansowania społecznościowego: „Włącz zielone światło dla Tadżykistanu” 62 darczyńców wsparło nasz projekt za pośrednictwem portalu Polak Potrafi.



Projekt był współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2013 r.

<http://civic.edudemo.org.pl>

3.5.3. Drogi baroku



Inicjatywa „Drogi Baroku” w roku 2013 realizowała swoje długofalowe cele głównie poprzez bieżącą popularyzację śląskiego baroku – wsparcie promocyjne inicjatyw związanych z tą tematyką na fanpage'u w portalu społecznościowym Facebook. W momentach istotnych wydarzeń informacja związana z działalnością Dróg Baroku docierała do ponad 15 tys. osób dziennie. Do takich wydarzeń należały: działania w projekcie „Polska i Białoruś na Via Regia”, Grodowieckie Zaduszki Barokowe, Forum Cysterskie, czy prezentacja najważniejszych obrazów śląskiego baroku.

Ponadto koordynator inicjatywy był zaangażowany w zakończony sukcesem na początku 2014 r. projekt pozyskania środków na konserwację obrazów Willmanna w Bardzie Śląskim, który poza pozyskiwaniem środków poprzez wnioski o dotacje zakładał również działania skierowane do społeczności lokalnej i pasjonatów.

3.6. Wspieranie rozwoju i procesów demokratyzacyjnych w krajach Europy Wschodniej, Azji Środkowej i Kaukazu Południowego

3.6.1. Dotacje Programu „Przemiany w Regionie” – RITA



Program „Przemiany w Regionie” - RITA powstały w roku 2000, jest przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanym przez Fundację Edukacja dla Demokracji. Celem Programu jest wsparcie demokratycznych i wolnorynkowych przemian w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Środkowej, przede wszystkim poprzez dzielenie się polskim doświadczeniem w tym zakresie. Istotnym zadaniem Programu jest również udział w kształtowaniu nowych liderów i elit społecznych, intelektualnych i gospodarczych.

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI



POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

Głównym komponentem Programu są dotacje przyznawane polskim organizacjom pozarządowym realizującym projekty na rzecz społeczeństw krajów objętych Programem oraz we współpracy z partnerami z tychże krajów.

Do konkursu grantowego Programu RITA w 2013 roku wpłynęło łącznie 257 wniosków o dofinansowanie.

W edycji wiosennej do konkursu zgłoszono 153 wnioski projektowe, spośród których Komisja Grantowa zarekomendowała do dofinansowania 20 projektów na kwotę prawie 780 tys. złotych.

W edycji jesiennej ocenie poddano 104 wnioski. Dotacje zostały przyznane 17 organizacjom na kwotę prawie 660 tysięcy złotych.

Od wielu lat Ukraina jest głównym krajem, z którego pochodzą partnerzy w projektach realizowanych ze środków Programu RITA. Jednakże w roku 2013 zaraz za Ukrainą znaleźli się partnerzy z Gruzji. Inne kraje, z którymi realizowane są wspólne projekty to: Białoruś, Rosja (głównie okręg kaliningradzki), Tadżykistan, Mołdowa, Armenia oraz Kirgistan.

W roku 2013 dofinansowano projekty dotyczące przede wszystkim edukacji, rozwoju przedsiębiorczości, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wspierania rozwoju społeczności lokalnych. Inne tematy obecne w wspieranych projektach to: media, opieka społeczna, współpraca międzysektorowa, prawa człowieka i prawa zwierząt oraz rozwój i profesjonalizacja organizacji pozarządowych.

W 2013 r. organizacje będące byłymi lub obecnymi grantobiorcami Programu oraz operatorzy wizyt Programu STP mogli korzystać z grantów wyjazdowych na Wschód w celu zawiązania, rozwoju, podsumowania współpracy z partnerami lub udziału w ważnym wydarzeniu. Ze ścieżki tej skorzystało 7 organizacji.

Ponadto w połowie 2013 r. uruchomiliśmy nowy mechanizm grantodawczy – ścieżkę współfinansowania większych przedsięwzięć finansowanych z innych źródeł. Do ścieżki można aplikować o współfinansowanie (do 30% wartości całego projektu) realizacji projektów, które otrzymały dotację lub oczekują na decyzję o przyznaniu dotacji na realizację zasadniczej części planowanych działań z innych źródeł – publicznych, prywatnych, polskich lub zagranicznych. Projekty powinny być zbieżne pod względem obszaru geograficznego i tematycznego z celami i zakresem działania Programu RITA. Ze względu na pilotażowy charakter mechanizmu, w 2013 roku dofinansowaliśmy w tej ścieżce dwa projekty.

W ramach działalności grantodawczej Programu organizowaliśmy również spotkania informacyjne dla potencjalnych wnioskodawców, spotkania informacyjno-instruktażowe dla nowych grantobiorców, monitoringi realizowanych projektów.

<http://rita.edudemo.org.pl>

3.6.2. Samorządność i obywatelskość – doświadczenie współpracy polskich i rosyjskich młodych liderów

Projekt był realizowany w okresie 6 maja – 30 listopada 2013 roku w partnerstwie z Moskiewską Szkołą Edukacji Obywatelskiej (dawniej: Badań Politycznych), i stanowił kontynuację wspólnych działań obu organizacji, prowadzonych od 2010 roku i mających na celu wymianę doświadczeń pomiędzy polskimi i rosyjskimi specjalistami.



Celem projektu był rozwój kontaktów polsko-rosyjskich oraz budowanie współpracy pomiędzy polskimi i rosyjskimi młodymi liderami poprzez wymianę doświadczeń w zakresie samorządności oraz aktywności lokalnej.

W ramach projektu odbyły się następujące działania:

- Udział 6 polskich ekspertów z samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych w 4 regionalnych seminariach Szkoły w Kostromie, Jarosławiu, Wołgogradzie i Nowosybirsku.
- Udział 6 polskich uczestników w 2 federalnych seminariach Szkoły pt. „Prawo, polityka, gospodarka, media”
- Wizyta studyjna „Samorządność i obywatelskość” dla 14 słuchaczy Moskiewskiej Szkoły Badań Politycznych (Warszawa-Kraków, wrzesień 2013 r.). W wizycie wzięli udział przedstawiciele władz lokalnych, organizacji pozarządowych oraz dziennikarzy z różnych regionów Rosji. Celem wizyty było zapoznanie młodych rosyjskich liderów opinii publicznej z polskim doświadczeniem samorządności, dialogu władz z obywatelami, przykładami inicjatyw obywatelskich.
- Wizyta studyjna na temat edukacji obywatelskiej dla 4 słuchaczek Moskiewskiej Szkoły Badań Politycznych (Warszawa, listopad 2013 r.). Podczas wizyty uczestniczki odwiedziły szereg warszawskich instytucji i organizacji pozarządowych, pracujących z nauczycielami i szkołami, poznając następujące zagadnienia: wspieranie samorządności uczniowskiej i aktywności obywatelskiej uczniów, uspołecznianie życia szkoły, wykorzystanie nowoczesnych technologii w edukacji obywatelskiej, metody ewaluacji projektów edukacyjnych i społecznych. Podjęto też tematy pracy z pamięcią historyczną oraz edukacji obywatelskiej.

14 młodych rosyjskich liderów (w wieku do 35 r.ż.) zapoznało się z ideą i mechanizmami polskiej reformy samorządowej oraz z polskimi przykładami aktywności lokalnej; 4 osoby zapoznały się z polskimi dobrymi praktykami w zakresie edukacji obywatelskiej oraz nawiązały kontakty z potencjalnymi partnerami w tym zakresie; ok 350 słuchaczy Moskiewskiej Szkoły Edukacji Obywatelskiej poznało historyczne tło oraz poszczególne etapy polskiej transformacji, dzięki wystąpieniom polskich ekspertów na seminariach w Kostromie (100 os.), Jarosławiu (100 os.), Wołgogradzie (100 os.) i Nowosybirsku (50 os.); tematyka dotycząca Polski i polskich doświadczeń transformacji została utrwalona w programach seminariów Moskiewskiej Szkoły Edukacji Obywatelskiej; 5 prezentacji polskich ekspertów zostało zamieszczonych na stronie

www.msps.su i udostępnionych szerokiemu gronu słuchaczy Szkoły. Przedstawiciele Szkoły podkreślają istotność polskiej tematyki w ich programie i zapotrzebowanie na nią wśród rosyjskich słuchaczy – zarówno na seminariach regionalnych, jak i w ramach organizowanych przez FED wizyt studyjnych. Ponadto 6 polskich ekspertów oraz 6 działaczy młodego pokolenia wzięło udział w seminariach Szkoły, co pozwoliło im nawiązać kontakty z opiniotwórczymi środowiskami w Rosji.



Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt był współfinansowany przez Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”.

<http://civic.edudemo.org.pl>

3.6.3. Współpracujemy! Polsko-królewiecka współpraca transgraniczna

Celem realizowanego od czerwca do listopada 2013 r. projektu było wzmacnianie i rozwijanie współpracy pomiędzy organizacjami społecznymi z okręgu królewieckiego i Polski (z priorytetem dla woj. warmińsko-mazurskiego). Poprzez realizację projektu wzmocniliśmy 10 polskich i 10 kaliningradzkich organizacji społecznych w zakresie współpracy i budowania partnerstwa.

Projekt składał się z następujących działań:

- Wizyta studyjna dla 11 przedstawicieli organizacji z Obwodu Królewieckiego w woj. warmińsko-mazurskim (lipiec 2013 r.). Celem wizyty było zaprezentowanie różnorodnych inicjatywy rozwoju lokalnego i pokazanie przykładów dobrych praktyk współpracy z obwodem kaliningradzkim.
- Warsztaty dla 22 przedstawicieli polskich i kaliningradzkich organizacji pozarządowych (lipiec 2013 r.). Program warsztatów obejmował tematy: elementy komunikacji międzykulturowej z ukierunkowaniem na Polskę i Kaliningrad; poznanie uwarunkowań prawnych, kulturowych, społecznych, ekonomicznych, politycznych obu krajów, które mogą wpływać na współpracę; budowanie partnerstwa; diagnoza potrzeb partnerów i możliwości wsparcia się w ich realizacji; przykład dobrej współpracy polsko-kaliningradzkiej, prezentacja i rozmowa z gościem reprezentującym partnerstwo; projekt: od idei do praktyki; potencjalne źródła finansowania działań.
- Indywidualne wizyty przedstawicieli polskich organizacji u partnerów w obwodzie królewieckim i przygotowanie wspólnych inicjatyw oraz wniosków projektowych (sierpień-listopad 2013). Ośmiu przedstawicieli polskich organizacji pozarządowych uczestniczących w projekcie odwiedziło swoich partnerów projektowych w obwodzie kaliningradzkim. Była to możliwość zrewidowania pomysłów, które powstały podczas lipcowego warsztatu, wspólnego dopracowania wniosków projektowych, poznania warunków pracy w obwodzie kaliningradzkim, poznania pozostałych członków zespołu z organizacji partnerskiej. Wizyty – w zależności od możliwości organizacyjnych obu stron – trwały od jednego do dwóch dni



Swatka polsko-rosyjska dla organizacji pozarządowych. Praca w grupach na prezentacjami nt. kultury i obyczajów w Polsce i Rosji, fot. Aleksandra Kujawska

W wyniku zrealizowanego projektu 22 osoby z 10 polskich i 11 kaliningradzkich organizacji poszerzyło wiedzę na temat współpracy transgranicznej oraz nabyło kompetencje przydatne przy planowaniu współpracy tego rodzaju. Polscy i rosyjscy uczestnicy podczas wspólnego warsztatu opracowali założenia projektu, pracowali nad tym, aby swoje pomysły na współpracę prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym przedstawić w formie wniosku projektowego. Partnerstwa po działaniach projektowych zostały wzmocnione indywidualnymi rozmowami i planami projektowymi. W przypadku ośmiu partnerstw są to bardzo konkretne projekty – omówione, zaplanowane i przeanalizowane przez obie strony, które organizacje chcą złożyć do donorów. Warto zauważyć, że część z tych projektów to nie współpraca między dwiema organizacjami, które się poznały w czasie realizacji tego projektu - w działania projektowe zostały zaangażowane również inne lokalne organizacje oraz szkoły.

Projekt był współfinansowany przez Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013r. oraz przez Program „Przemiany w Regionie” – RITA Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.



Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych



POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI



POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

3.6.4. Program stypendialny im. Lane'a Kirklanda



Celem Programu Kirklanda, którego inicjatorem i fundatorem jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, jest dzielenie się doświadczeniami polskiej transformacji ustrojowej z ostatnich dwudziestu lat z młodymi specjalistami z krajów objętych Programem (Ukraina, Białoruś, Rosja, Moldova, Gruzja, Armenia, Azerbejdżan, Kazachstan, Kirgizja), zajmującymi się takimi dziedzinami jak: ekonomia i zarządzanie, nauki społeczne i polityczne, dziennikarstwo, prawo, administracja publiczna, stosunki międzynarodowe, administracja biznesu oraz zarządzanie kulturą. Fundacja Edukacja dla Demokracji jest operatorem działającego 13 lat Programu od 1 sierpnia 2013 r.

Adresatami Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda są eksperci, politycy, pracownicy instytucji rządowych i samorządowych; przedsiębiorcy i menedżerowie; liderzy organizacji pozarządowych, animatorzy kultury i aktywności obywatelskiej, nauczyciele akademicy i dziennikarze, gotowi wykorzystywać zdobytą w Polsce wiedzę i umiejętności na rzecz przemian gospodarczych i społecznych w swoich krajach.



Uroczysta inauguracja Programu Kirklanda miała miejsce w Auli Leopoldina Uniwersytetu Wrocławskiego. Gospodarzem spotkania był prof. dr hab. Adam Jezierski, Prorektor Uniwersytetu Wrocławskiego ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą, który jednocześnie wygłosił wykład inauguracyjny „Polski Śląsk – Historia, Kultura, Nauka”, fot. Archiwum Programu Kirklanda

W roku akademickim 2013/14 w ramach stypendium Programu Kirklanda studiuje w Polsce 45 osób z 8 krajów, w tym 29 osób z Ukrainy, 5 z Białorusi, 4 z Gruzji, po dwie z Armenii i Rosji oraz po jednym stypendyście z Mołdowy, Kazachstanu i Kirgistanu. Najwięcej stypendystów zajmuje się ekonomią i zarządzaniem (w tym zarządzaniem kulturą, zasobami ludzkimi, organizacją pozarządową, ochroną środowiska), prawem, w dalszej kolejności administracją biznesu, administracją publiczną, naukami politycznymi, społecznymi, stosunkami międzynarodowymi i dziennikarstwem.

Stypendyści spędzają dwa semestry w jednym z pięciu ośrodków akademickich (Warszawa, Poznań, Lublin, Kraków i Wrocław), realizując na wybranej uczelni indywidualny program dydaktyczno-naukowy w wybranej przez siebie tematyce. W drugim semestrze odbywają również staż w wybranej instytucji publicznej lub prywatnej oraz piszą i bronią pracy dyplomowej.

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI



POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

Uzupełnieniem programu akademickiego jest komponent dotyczący indywidualnego i społecznego rozwoju stypendystów.

W trakcie pobytu stypendyści uczestniczą w spotkaniach integracyjnych, które mają pomóc im w późniejszej współpracy i realizacji wspólnych projektów już po powrocie do swoich krajów, a cały cykl stypendialny otwiera w połowie września 10-dniowe spotkanie orientacyjno-integracyjne, które w 2013 r. miało miejsce we Wrocławiu.

Uczelnie afiliacji

<i>Miasto afiliacji</i>	<i>Uczelnia</i>	<i>Liczba osób</i>
Warszawa (12 os)	Uniwersytet Warszawski	8
	Szkoła Główna Handlowa	3
	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego	1
Kraków (9 os)	Uniwersytet Jagielloński	3
	Uniwersytet Ekonomiczny	2
	Akademia Górniczo-Hutnicza	4
Poznań (9 os)	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza	5
	Uniwersytet Ekonomiczny	4
Lublin (7 os)	Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej	7
Wrocław (8 os)	Uniwersytet Wrocławski	8

We wszystkich miastach stypendyści systematycznie uczestniczą w zaplanowanych zajęciach oraz w spotkaniach i konsultacjach z opiekunami naukowymi. W opinii Koordynatorów regionalnych i opiekunów naukowych są pracownicy i zaangażowani w zdobywanie wiedzy.



Szkolenie dla stypendystów Programu Kirklanda z opracowania projektów, Kraków, fot. Archiwum Programu Kirklanda

3.6.5. Polska i Białoruś na Via Regia



Projekt był realizowany w okresie 6 maja - 20 grudnia 2013 r. w partnerstwie z Zamkiem w Mirze, został też objęty honorowym patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Projekt był kontynuacją działań lokalnych, realizowanych przez FED od 2008 roku i skierowanych na pobudzenie rozwoju lokalnego w oparciu o dziedzictwo kulturowe baroku na historycznym Śląsku z wykorzystaniem idei szlaków kulturowych.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Celem projektu „Polska i Białoruś na Via Regia” było promowanie współpracy polskich i białoruskich instytucji kultury oraz instytucji naukowych na rzecz upowszechnienia i ochrony dziedzictwa kultury. Odbiorcami projektu była grupa białoruskich muzealników, zainteresowanych włączeniem się w działania na rzecz rozwoju szlaków kulturowych.

10 pracowników białoruskich muzeów w Lidzie, Baranowiczach, Połocku, Słonimie, Oszmianach, Mińsku, Witebsku, Mirze oraz Głębokiem wzięło udział w tematycznej wizycie studyjnej w dn. 29.06-5.07.2013. Podczas objazdu po Krakowie, Małopolsce, Górnym i Dolnym Śląsku zapoznali z dobrymi praktykami w zakresie polskich wzorców i doświadczeń w obszarze budowy i realizacji szlaków kulturowych jako narzędzia ochrony dziedzictwa kultury, wzięli też udział w praktycznych warsztatach w Warszawie w Instytucie Sztuki PAN.

Następnie podczas pobytu polskich specjalistów na Białorusi odbyły się jednodniowe warsztaty w Zamku w Mirze pt. „Organizacja działań kulturalnych wokół obiektów na szlakach kulturowych”, a także wspólny polsko-białoruski objazd po potencjalnych obiektach szlaku kulturowego Via Regia. W toku objazdu polscy i białoruscy eksperci dopracowali koncepcję szlaku i podjęli decyzję o wytyczeniu w pierwszej kolejności szlaku architektury barokowej w obszarze Białorusi Północno-Wschodniej.

Opracowano i przetłumaczono noty na temat obiektów architektury barokowej znajdujących się w wyżej wymienionych miejscowościach. Noty posłużyły do rozbudowania strony www.drogibaroku.org o część białoruską, zostały też umieszczone w 22-stronicowej publikacji „Białoruś Północno-Wschodnia na Via Regia”. Została ona przygotowana w 3 wersjach językowych: polskiej, białoruskiej i rosyjskiej. Wersja elektroniczna w formacie PDF jest dostępna na stronie FED: <http://civic.edudemo.org.pl/nawosci/biaoru/233-publikacijaviaregia2013>.

Oprócz wydania publikacji oraz rozbudowania strony internetowej, do rezultatów projektu należy zaliczyć to, że w wyniku jego realizacji 10 przedstawicieli białoruskich instytucji kultury zapoznali się z polskimi dobrymi praktykami w obszarze budowy i realizacji szlaków kulturowych, podniosło swoje kompetencje w zakresie budowy szlaków kulturowych oraz zarządzania nimi, a także we współpracy ze specjalistami polskimi zainicjowało działania na rzecz promocji dziedzictwa kultury barokowej na Białorusi, związane z wyznaczeniem odcinka tematycznego Europejskiego Szlaku Kulturowego Via Regia. Ponadto udało się nawiązać lub zacieśnić współpracę pomiędzy 7 polskimi i 10 białoruskimi instytucjami kultury i nauki.

Projekt był współfinansowany przez Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu Wspólne działania polsko - białoruskie oraz dofinansowany ze środków programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności Study Tours to Poland, realizowanego przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu.



3.7. Budowanie w społeczeństwie polskim postaw współodpowiedzialności za globalny rozwój

3.7.1. Edukacja globalna – 2013. Regranting dla organizacji pozarządowych

Celem realizowanego od maja do grudnia 2013 r. projektu było wsparcie finansowe rzetelnie przygotowanych i prezentujących wysoką jakość projektów dotyczących edukacji globalnej oraz zwiększenie puli osób i organizacji, które są w wysokim stopniu przygotowane do realizacji działań z zakresu edukacji globalnej.

W otwartym konkursie grantowym złożono 157 wniosków projektowych (z tego 154 przeszło pozytywnie ocenę formalną). Komisja selekcyjna przyznała 29 dotacji na łączną kwotę ponad 523 tys. zł.



Spotkanie informacyjne dla osób zainteresowanych regrantowaniem EG odbyło się w Krakowie. Fot. Anna Kertyczuk

Projekty były realizowane przez 26 polskich organizacji pozarządowych mających zróżnicowane doświadczenie w prowadzeniu EG. Aż 14 NGO, które uzyskały dofinansowanie projektu, dotychczas nie zajmowało się edukacją globalną, zajmowało się nią w niewielkim stopniu lub w ogóle nie realizowało projektów (organizacje nowo założone). Łącznie w działaniach projektów dofinansowanych w ramach regrantingu udział wzięło (osobiście w warsztatach, szkoleniach i innych działaniach projektów – udział udokumentowany listami obecności lub w inny mierzalny sposób) 8 178 beneficjentów z miejscowości poniżej 500 tys. mieszkańców, przy czym kolejne 37 tys. osób skorzystało na realizowanych projektach poprzez udział w otwartych przedsięwzięciach (imprezy na TEG) czy otrzymując publikacje – produkty projektów.

W ramach wspierania organizacji mających niewielkie doświadczenie w zakresie edukacji globalnej lub zainteresowanych rozwojem kompetencji w tym zakresie zrealizowaliśmy komponent informacyjno-doradczy, na który składały się: 2 trzygodzinne spotkania informacyjne (w Krakowie i Warszawie, łącznie 43 uczestników), 2

czterogodzinne seminaria metodyczne realizowane przed terminem naboru wniosków (I. Warsztaty w edukacji globalnej: 10 uczestników; II. Gra miejska w edukacji globalnej: 13 uczestników.), 2 czterogodzinne seminaria tematyczne realizowane po podpisaniu umów dotacji (I. Prawa człowieka i ich wymiar globalny: 14 uczestników; II. Odpowiedzialna konsumpcja: 10 uczestników). Wsparcie dla grantobiorców programu obejmowało również 3 niemoderowane szkolenia e-learningowe. Z oferty komponentu informacyjno-doradczego skorzystało 75 osób.

Projekt był współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2013 r.



<http://eg.edudemo.org.pl>

3.7.2. RITA – konkurs niegrantowy „Kierunek: Wschód”

W 2013 r. w ramach Programu RITA zorganizowaliśmy kolejną, trzecią edycję konkursu „Kierunek: Wschód”. Konkurs, adresowany do organizacji pozarządowych, bibliotek, kół studenckich, szkół średnie oraz grupy nieformalne z Polski, ma na celu wyłonienie najlepszych propozycji organizacji wydarzeń promujących wśród polskiego społeczeństwa wiedzę o krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Środkowej oraz o współpracy międzynarodowej. W konkursie przewidziano wyłonienie 10 najlepszych propozycji wydarzeń, które otrzymają wsparcie finansowe w kwocie nieprzekraczającej 600 zł.

Złożono 44 wnioski, z których komisja selekcyjna wybrała 10 propozycji. Inicjatywy były realizowane w okresie wrzesień-grudzień, w większości w małych miejscowościach. Aż 4 wydarzenia były realizowane przez biblioteki, jedno przez koło studenckie, a pozostałe przez organizacje pozarządowe. Większość inicjatyw pokazywała i promowała Ukrainę, kilka dotyczyło Gruzji i Białorusi. Opisy zrealizowanych działań można znaleźć na stronie domowej Programu RITA.



Wystawa fotografii z Gruzji Inony Kaliszeńskiej, która odbyła się w ramach wydarzenia „Wschód nad Świdrem”, organizowanego przez nieformalną grupę „Chodź nad Świdem”, fot. Jacek Grymuza



Konkurs został sfinansowany w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

<http://rita.edudemo.org.pl>

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI



POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

3.7.3. E-globalna – elektroniczne repozytorium materiałów edukacyjnych



MODUŁOWY ELEKTRONICZNY PODRĘCZNIK EDUKACJI GLOBALNEJ



BAZA OTWARTYCH ZASOBÓW

SCENARIUSZE LEKCJI /// MATERIAŁY DODATKOWE /// ĆWICZENIA /// GRY

W ramach projektu powstałe w 2012 r. repozytorium dostępne pod adresem www.e-globalna.edu.pl zostało udoskonalone od strony technicznej, zyskało nową szatę graficzną, a przede wszystkim zostało rozbudowane merytorycznie, stając się największą polskojęzyczną bazą zawierającą materiały edukacyjne dotyczące edukacji globalnej różnego typu – scenariusze zajęć, teksty dodatkowe, materiały wizualne.

Repozytorium jest narzędziem adresowanych przede wszystkim do nauczycieli, ale także do przedstawicieli trzeciego sektora zaangażowanych w edukację globalną. W działaniach realizowanych przez Fundację brał udział 13 osobowy zespół konsultacyjny, składający się z nauczycielek oraz edukatorek z organizacji pozarządowych – ich zadaniem było merytoryczne wsparcie koordynatorki w procesie weryfikacji i wyboru materiałów opublikowanych w bazie. Z końcem projektu baza zawierała ponad 500 modułów – materiałów stworzonych przez wiodące organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką projektu. Wszystkie materiały zostały umieszczone w repozytorium z poszanowaniem praw autorskich i znakomita większość z nich jest dostępna na otwartej licencji (CC-BY 3.0 PL).

Ważnym elementem projektu były działania promocyjne, które obejmowały m.in. zaprojektowanie i produkcję gadżetów promocyjnych projektu i banerów elektronicznych. Opublikowano szereg artykułów w Internecie, informacja o repozytorium została również zamieszczona w serwisie PAP, koordynatorka udzieliła wywiadu radiowego, w którym opowiedziała o stworzonej bazie. W ramach działań promocyjnych powstał również krótki animowany film, prezentujący bazę i jej funkcjonalności – filmik dostępny jest pod adresem: <http://vimeo.com/80968819>.

Projekt był współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2013 r.



polska pomoc

www.e-globalna.edu.pl

4. Lista programów i projektów

Przedstawione wyżej działania były realizowane w ramach następujących programów, projektów i inicjatyw, w ramach przedsięwzięć własnych lub w partnerskiej współpracy z innymi podmiotami:

Programy Fundacji

- „Przemiany w Regionie” – RITA
- Program Stypendialny im. Lane’a Kirklanda
- Edukacja Globalna
- Edukacja Obywatelska za Granicą

Projekty Fundacji

- Budowa potencjału i promocja samorządów uczniowskich w Polsce
- Otwarta Szkoła
- Pr@wa dziecka - przez Internet do szkół (Białoruś)
- Mniejszości aktywne lokalnie
- Z duchem czasu (Tadżykistan)
- Siła kobiet w Klubach Kobiet (Tadżykistan)
- Samorządność i obywatelskość – doświadczenie współpracy polskich i rosyjskich młodych liderów (Rosja)
- Współpracujemy! Polsko-królewiecka współpraca transgraniczna (Rosja)
- Polska i Białoruś na Via Regia
- Edukacja globalna – 2013. Regranting dla organizacji pozarządowych
- E-globalna – elektroniczne repozytorium materiałów edukacyjnych

Inne inicjatywy i działania programowe Fundacji

- Kształcenie trenerów
- Civicportal.org
- Drogi Baroku

Przynależność Fundacji do organizacji krajowych i międzynarodowych oraz do innych zewnętrznych inicjatyw niesformalizowanych

- Związek Stowarzyszeń „Grupa Zagranica”
- Education for Democracy International Network EDIT-net
- Visa-Free Coalition – Koalicja organizacji pozarządowych na rzecz wprowadzenia ruchu bezwizowego dla obywateli państw Partnerstwa Wschodniego
- Koalicja na rzecz samorządności uczniowskiej
- Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Unia Europejska- Federacja Rosyjska
- Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego

5. Współpraca

Działania Fundacji w 2013 roku mogły zostać zrealizowane dzięki wsparciu finansowemu następujących darczyńców instytucjonalnych:

- Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Fundacja Solidarności Międzynarodowej
- Department of Foreign Affairs, Trade and Development - Canada (DFATD)
- Szwajcarsko-Polski Program Współpracy.

Realizacja działań Fundacji jest możliwa jedynie dzięki systematycznej współpracy z dziesiątkami organizacji i instytucji partnerskich. Nie sposób wymienić wszystkich, w sposób szczególny chcielibyśmy podziękować za współpracę w 2013 roku następującym partnerom:

- Laboratorium Edukacji Obywatelskiej „Poshuk”, Ukraina
- Moskiewska Szkoła Edukacji Obywatelskiej
- Grupa Zagranica
- New Generation, Tadżykistan
- ASTI, Tadżykistan
- Centrum Edukacji Obywatelskiej
- Fundacja Inicjatyw Menedżerskich
- Młodzież za Wolność Słowa, Rosja
- Muzeum – Zamek w Mirze, Białoruś
- Instytut Kultury Polskiej w Mińsku, Białoruś
- Związek Ukraińców w Polsce

- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
- Uniwersytet Jagielloński
- Uniwersytet Warszawski
- Uniwersytet Wrocławski
- Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej

Last but not least, specjalne podziękowania za współpracę w 2013 r. składamy w niemającej znaczenia kolejności:

- Renacie Koźlickiej-Glińskiej, Agnieszce Mazur – w szczególności, i w ogóle Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, za czynienie trudnych zmian prostszymi i zaufanie okazane naszemu zespołowi.
- Urszuli Brodzie i Prorektorowi prof. Adamowi Jezierskiemu za wspaniałą gościnę na Uniwersytecie Wrocławskim i program orientacji dla stypendystów Programu Kirklanda we wrześniu 2013 r.
- Charlesowi Merrillowi za niespodziewane, a niezwykle potrzebne wsparcie finansowe. Charles, thank you! Jak również Ali Derkowskiej i Julie Boudreaux – dzięki którym Charles nie tylko dowiedział się, że istniejemy, ale również zechciał nas wspierać.
- Niemal 200 osobom, które wsparły nasze zbiórki crowdfundingowe dla tadżyckich kobiet – dzięki Wam zakupiliśmy bydło, sprzęt gospodarski i maszyny do szycia za ponad 10 tys. zł!
- Jarkowi Cholodeckiemu, który nie tylko wykonał świetną pracę szkoląc i konsultując w północnym Tadżykistanie, ale również udostępnił nam swój hotel na Smolnej na „Tadżyckie Śniadanie”.
- Gosi Borowskiej, która prowadziła szkolenia komunikacyjne dla przedstawicieli mniejszości narodowych, a także zjechała z nami północ i południe Tadżykistanu szkoląc, konsultując, oraz – ku naszej radości – zbierając szlify w reportażu prasowym.
- Mateuszowi Mularskiemu, Svicie Topor i Mariuszowi Michalikowi za zabranie nas w podróż filmową po projektach naszych grantobiorców i FED na Wschodzie.
- Pawłowi Prokopowi i Markowi Młynarczykowi za szkolenia i zaangażowanie w projekt „Mniejszości aktywne lokalnie”.
- Centrum Wolontariatu w Warszawie, szczególnie Kasi Winiewskiej i Marcie Lipko, za przygodę z wolontariatem pracowniczym – spodobało nam się!
- Bankowi Get In Nobel za akcję wolontariatu pracowniczego, którą rozpoczęliśmy w 2013r. – za jej świetne efekty i niezrażanie się trudnym początkiem.
- Malice Boymuradovej, bez której nasza droga poprzez Tadżykistan byłaby znacznie bardziej wyboista.
- Dyplomatom z polskich placówek w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Środkowej – za życzliwość i wspieranie nas oraz naszych grantobiorców i stypendystów.
- Gabrieli Zawile, Bożenie Pytel, Michałowi Kurzejowi, Piotrowi Jamskiemu – za wsparcie eksperckie w realizacji projektu „Polska i Białoruś na Via Regia”.
- Pracownikom naukowym Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego za całoroczne wsparcie w działaniach dot. szlaków kulturowych.
- Zespołowi Programu Study Tours to Poland – Lenie Prusinowskiej, Mirkowi Skórcie, Ewie Romanowskiej i Jerzemu Rejtowi – za otwartość na współpracę w każdej sytuacji.
- Członkom naszych komisji grantowych i selekcyjnych.
- Członkom rad i zespołów konsultacyjnych przy naszych projektach edukacyjnych.